

DIALOG PRIVIND GĂGĂUZIA

Identificarea soluțiilor comune pentru subiecte comune

30 de ani de autonomie a Găgăuziei sărbătoriti la Președinția Republicii Moldova

La 20 decembrie 2024, Președinția Republicii Moldova a găzduit un eveniment dedicat sărbătoririi celei de-a 30-a aniversări a autonomiei găgăuze. Președinta Maia Sandu împreună cu Președintele Parlamentului Igor Grosu și Prim-ministrul Dorin Recean au discutat cu membrii comunității găgăuze, subliniind esența autonomiei, creată pentru a proteja și promova limba, cultura și tradițiile găgăuze, precum și necesitatea unor eforturi reînnoite pentru a se asigura că aceste obiective sunt cu adevărat realizate.

De asemenea, participanții au discutat despre necesitatea restabilirii unui dialog constructiv între Chișinău și Comrat pentru a sprijini dezvoltarea durabilă, bunăstarea comunității și o mai bună înțelegere reciprocă.

În cadrul evenimentului au fost prezentate audienței filmul documentar și cartea „Găgăuzia - 30 de ani de autonomie”. Materialele au fost elaborate în cadrul campaniei naționale de comunicare implementată pe parcursul anului 2024 de proiectul „Dialog privind Găgăuzia”. Acestea sunt menite să sensibilizeze publicul larg cu privire la istoria, cultura și tradițiile Găgăuziei și să contribuie astfel la coeziunea socială și unitatea interetnică în țară.

ÎN ACESTĂ EDIȚIE

30 DE ANI DE AUTONOMIE A GĂGĂUZIEI
SĂRBĂTORIȚI LA PREȘEDINȚIA
REPUBLICII MOLDOVĂ

O DELEGAȚIE DIN REPUBLICA MOLDOVA
A VIZITAT ȚIROLUL DE SUD PENTRU A
ÎNVĂȚA BUNELE PRACTICI DE
IMPLEMENTARE A EDUCAȚIEI
MULTILINGVE

INSTITUTUL DE ADMINISTRAȚIE
PUBLICĂ A LANSAT UN NOU CURS DE
DEZVOLTARE PROFESIONALĂ CU
SPRIJINUL CMI

CMI MOLDOVA A FOST PREMIATĂ
PENTRU CONTRIBUȚIA SA LA
PROMOVAREA DIALOGULUI INTERETNIC
ȘI A COEZIUNII SOCIALE ÎN REPUBLICA
MOLDOVA

Noutăți despre „Dialog privind Găgăuzia”

O delegație din Republica Moldova a vizitat Tirolul de Sud pentru a învăța bunele practici de implementare a educației multilingve

În perioada 10-14 noiembrie 2024, o delegație oficială a Republicii Moldova, formată din reprezentanți ai Guvernului: Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Finanțelor, Agenția Relații Interetnice și instituții de învățământ din Chișinău și autonomia găgăuză, a efectuat o vizită de studiu în Tirolul de Sud (Italia) pentru a studia și a înțelege bunele practici în dezvoltarea și implementarea educației multilingve.

Vizita de studiu face parte din procesul de dialog în domeniul educației al CMI - Fundația pentru Pace Martti Ahtisaari, care susține eforturile Ministerului Educației și Cercetării de a implementa Conceptul de Educație Multilingvă în Republica Moldova.

Delegația a fost întâmpinată de oficiali ai guvernului din Tirolul de Sud. Aceștia au subliniat importanța diversității lingvistice și a educației multilingve, încurajând schimbul de bune practici între Tirolul de Sud și Republica Moldova.

În timpul vizitei, delegația moldoveană a avut ocazia să se familiarizeze cu diverse modele educaționale inovatoare și să participe la discuții pe teme precum drepturile lingvistice, integrarea acestora în procesul educațional și strategiile de formare a cadrelor didactice. În cadrul întâlnirilor organizate la Eurac Research, delegația a aprofundat subiecte legate de competențele multilingve, beneficiind de expertiza unor cercetători cu o vastă experiență în domeniul educației multilingve.

„Această vizită a fost o oportunitate excelentă de a învăța din experiența Tirolului de Sud în domeniul educației multilingve. Modelele de succes pe care le-am găsit aici sunt foarte relevante pentru procesul educațional din Republica Moldova, iar schimbul de bune practici ne va ajuta să dezvoltăm soluții mai bune în domenii-cheie precum educația și integrarea lingvistică a minorităților etnice”,

- a declarat dna Valentina Olaru, Secretar de stat în domeniile învățământului general, învățării pe tot parcursul vieții și relațiilor interetnice, Ministerul Educației și Cercetării.

Noutăți despre „Dialog privind Găgăuzia”

Un alt scop al vizitei a fost studierea modelului de predare paritară din Valea Ladină, care promovează predarea integrată a limbilor și respectul pentru identitatea culturală a comunității ladine. Delegația a vizitat o școală și grădiniță din regiune pentru a analiza modul în care sunt introduse metode educaționale inovatoare și modul în care sunt protejate și promovate limbile minorităților.

Vizita a inclus, de asemenea, întâlniri la Facultatea de Educație a Universității din Bolzano/Bozen (departamentul Ladin), unde a fost prezentat un exemplu concret de punere în aplicare a educației multilingve - de la formarea profesorilor la elaborarea materialelor didactice.

În urma vizitei de studiu, la Ambasada Suediei de la Chișinău a fost organizată o întâlnire pentru a discuta concluziile vizitei și pașii următori. Ambasadoarea, E.S. Katarina Fried, a subliniat importanța educației multilingve care va promova coeziunea socială în Republica Moldova. În timpul întâlnirii, delegația a declarat că au fost obținute informații valoroase, care îi vor ajuta să dezvolte și să implementeze propriul model de educație multilingvă, care să reflecte realitățile și specificul Republicii Moldova.

Ca urmare a vizitei de studiu, a fost creat un Grup comun de coordonare pentru a lucra la punerea în aplicare a unui sistem general de educație multilingvă în Republica Moldova, care a avut prima ședință de lucru pe 5 decembrie, curent.

Noutăți despre „Dialog privind Găgăuzia”

Institutul de Administrație Publică a lansat un nou curs de dezvoltare profesională cu sprijinul CMI

La data de 27 noiembrie 2024, Institutul de Administrație Publică (IAP) cu susținerea CMI – Fundația pentru Pace Martti Ahtisaari, a lansat cursul de formare și dezvoltare profesională „Organizarea administrativ-teritorială și guvernarea pe mai multe niveluri – teorie, practică internațională comparativă și contextul Republicii Moldova”. Evenimentul a avut loc la sediul Institutului în cadrul căruia au participat membri ai mediului academic, comunității de experți locali și internaționali, și autorităților publice locale.

În cuvântul de deschidere, dl Serghei Palihovici, directorul Institutului de Administrație Publică, a declarat că această inițiativă contribuie la consolidarea capacităților administrației publice din Republica Moldova, precum și la consolidarea cunoștințelor funcționarilor publici în domeniul guvernării pe mai multe niveluri.

„Acest curs este deosebit de important pentru promovarea unui dialog și a unei comunicări interinstituționale constante, esențiale pentru dezvoltarea armonioasă a societății”,

- a declarat dl Igor Șarov, rectorul Universității de Stat din Moldova.

„În procesul de integrare în UE este esențial să avem oameni pregătiți, care își asumă responsabilități și văd viitorul Moldovei într-o familie cu state democratice”,

- a subliniat dna Larisa Voloh, președinta Comisiei parlamentare pentru administrație publică și dezvoltare regională.

Cursul este destinat funcționarilor publici, oficialilor și altor categorii interesate, inclusiv profesorilor universitari și masteranzilor. Acesta este dedicat consolidării capacităților funcționarilor publici prin oferirea unei înțelegeri aprofundate a guvernării pe mai multe niveluri, adaptată contextului specific al Republicii Moldova și integrând bunele practici internaționale relevante, care pot constitui un pilon de sprijin pentru relațiile dintre centru și autonomie.

Cursul este accesibil atât în format online, cât și offline și se adresează unei game largi de participanți. Programul se desfășoară pe parcursul a 24 de ore academice, care sunt împărțite în patru module bine structurate. Fiecare modul este conceput pentru a oferi cunoștințe aprofundate și perspective practice, oferind o experiență de învățare cuprinzătoare.

- 1 Modulul I.** Organizarea statală și administrația publică – aspecte teoretice și comparative.
- 2 Modulul II.** Aspecte și abordări conceptuale și comparative ale guvernantei pe mai multe niveluri, a autonomiei teritoriale în cadrul relațiilor dintre nivelurile de guvernare.
- 3 Modulul III.** Unitatea teritorială autonomă cu statut special Găgăuzia (Gagauz-Yeri) în cadrul organizării și funcționării sistemului administrativ-teritorial din Republica Moldova.
- 4 Modulul IV.** Domenii și direcții de eficientizare a relațiilor dintre guvernul central și autonomia găgăuză (aspecte de analiză, comparație, concluzii).

Noutăți despre „Dialog privind Găgăuzia”

În cadrul evenimentului, dna Aurelia Țepordei, șefa Departamentului de formare și dezvoltare profesională, a prezentat manualul elaborat pentru a oferi o bază teoretică solidă pentru curs, menit să sprijine în continuare participanții în procesul lor de învățare. Manualul poate fi descărcat atât în limba română, cât și în limba rusă de pe site-ul web al Institutului.

Doamna Țepordei a prezentat, de asemenea, cursul nou digitalizat, accesibil acum pe site-ul web al IAP și a invitat persoanele interesate să urmărească perioadele de înscrieri deschise publicate la secțiunea Formare și dezvoltare profesională.

În urma evenimentului, 30 de funcționari publici și profesori universitari au fost instruiți pe parcursul a trei zile, iar la 29 noiembrie a avut loc o ceremonie de înmânare a certificatelor, în cadrul căreia participanților le-au fost acordate diplome de absolvire a cursului de dezvoltare profesională.

Cursul pilotat în noiembrie 2024 pe platforma de e-learning a IAP a avut un succes remarcabil. În total, 286 de funcționari publici s-au înscris la curs în ultimul semestru. Primii absolvenți ai cursului electronic au apreciat calitatea materialelor și relevanța subiectelor pentru activitatea lor profesională.

Participanții au subliniat că acest curs oferă cunoștințe valoroase pentru o înțelegere aprofundată a autonomiei teritoriale și a relațiilor interinstituționale.

Dezvoltarea cursului a fost posibilă datorită unui memorandum de înțelegere între Institutul de Administrație Publică / Universitatea de Stat din Moldova, și CMI. Această colaborare face parte din activitățile proiectului „Dialog privind Găgăuzia”, susținut de Suedia, și vizează promovarea unei guvernări incluzive și eficiente în Republica Moldova.

Noutăți despre „Dialog privind Găgăuzia”

CMI Moldova a fost premiată pentru contribuția sa la promovarea dialogului interetnic și a coeziunii sociale în Republica Moldova

La 3 decembrie, CMI - Fundația pentru Pace Martti Ahtisaari a fost premiată pentru contribuția sa la promovarea dialogului interetnic și a coeziunii sociale în Republica Moldova în cadrul Galei comunităților etnice.

Premiul și diploma de recunoștință și apreciere au fost înmânate de către organizația guvernamentală Agenția Relații Interetnice subordonată Guvernului Republicii Moldova.

Evenimentul desfășurat la Palatul Republicii, sub genericul „Unitate în diversitate”, a fost o premieră pentru Republica Moldova. Festivitatea a celebrat excelența în relațiile interetnice și aprecierea persoanelor care promovează diversitatea și coeziunea socială în spiritul aspirațiilor europene ale Republicii Moldova.

„La acest eveniment special, aducem un omagiu oamenilor care fac din Republica Moldova un exemplu de conviețuire armonioasă”,

- a subliniat Maia Sandu, Președinta Republicii Moldova

La înmânarea trofeelor, Doina Gherman, vicepreședinta Parlamentului, și-a exprimat recunoștința și aprecierea pentru munca dedicată, specificând că susținerea coeziunii sociale și interetnice este esențială pentru democrația Republicii Moldova și parcursul european.

La eveniment au participat oficiali de rang înalt din administrația centrală și locală, misiuni diplomatice, organizații internaționale și neguvernamentale, precum și lideri ai comunităților etnoculturale din Republica Moldova.

Gagauzia Dialogue

CMI
MARTTI AHTISAARI
PEACE FOUNDATION

Sweden
Sverige

„Susținerea dialogului instituționalizat și sustenabil privind Autonomia Găgăuzia” sau „Dialog privind Găgăuzia” este un proiect care are scopul de a contribui la stabilirea unui dialog constructiv și sustenabil între Chișinău și Comrat, prin consolidarea instituțiilor și a capacităților în cadrul Grupului de lucru parlamentar privind Găgăuzia. Pentru a sprijini acest proces, proiectul adună legiuitori, experți și părți interesate din Chișinău, Comrat și din restul țării pentru a găsi soluții comune pentru subiecte comune legate de UTA Găgăuzia. Proiectul este implementat de CMI – Fundația pentru pace Martti Ahtisaari cu susținerea Suediei.

Contacte:
str. Columna 131, Chișinău, Moldova,
Oficiul CMI – Fundația pentru pace Martti Ahtisaari în Moldova
email: cmi.chisinau@cmi.fi; web: www.gagauziadialogue.md

Acest buletin informativ a fost elaborat în cadrul Proiectului „Susținerea dialogului instituționalizat și sustenabil privind Autonomia Găgăuzia”, implementat de CMI – Fundația pentru pace Martti Ahtisaari și finanțat de Suedia. Opiniile exprimate în buletinul informativ aparțin autorilor și nu reprezintă pozițiile CMI sau ale Suediei.